

عدم تحریف قرآن

جمهوری / ۲۵ شهریور ۸۶

اثری از آیت الله العظمی فاضل لنکرانی

مترجم : استاد مرتضی واعظی اراکی

قسمت اول

اشاره

آنچه پیش روی دارید منتخبی از کتاب ارزشمند « مدخل التفسیر » اثر مرجع عالیقدر شیعه مرحوم آیت الله العظمی فاضل لنکرانی می باشد که توسط استاد مرتضی واعظی اراکی ترجمه گردیده و به مناسبت ماه مبارک رمضان که ماه نزول قرآن می باشد تقدیم مشتاقان معارف این کتاب آسمانی می شود .

از آنجا که مساله تحریف از مسائل مهم مربوط به قرآن است به ناچار باید مورد بحث قرار گیرد و به طور مفصل به آن پرداخته شود تا جای هیچگونه شک و تردیدی در این باب باقی نماند و در نتیجه روشن شود که این قرآن معجزه جاویدان رسالت و نبوت و برنامه بدون بدیل هدایتگر مردم به صلاح امور دین و دنیای آنهاست که آنان را از تاریکی و ظلمات به نور و روشنی تا روز قیامت رهنمون شده و آنان را به راه راست هدایت کرده و شریعت سمحه و سهله را برای آنان آورده و در بردارنده چیزی است که سعادت مطلوب آنان و هدف هر عاقلی را در بر دارد .

و همچنین بطلان قول قائل به تحریف روشن شود که از روی نادانی چیزی گفته و به تبعات سو این قول سخیف و آثار مخرب آن توجه نداشته است که موجب نقض غرض از نزول قرآن و دست اندازی مخالفان ستیزه جوی اسلام از یهود و نصاری و غیر آنها که عظمت این دین الهی را نمی خواهند شده همانانی که به هر راه ممکن برای ذلت مسلمانان و ضعف اعتقادات آنها دست می یازند .

آنچه شگفت آور است آن است که کسانی که خود را دوستدار علم انگاشته و اظهار تعصب دینی می کنند و برای خود فضیلت و برتری بر دیگران قائلند اصرار بر قول به تحریف دارند همان چیزی که هر کس بهره کمی از رسول باطن و حجت داخل یعنی عقل داشته باشد از آن بیزاری می جوید .

وگویا ظاهرا دستهای پنهان و مشکوک و سیاست های دشمن اسلام است که این عقیده باطل را به جهاتی که اهل

فن می دانند مورد تایید قرار داده و به آن دامن می زنند .

در این صورت بر فرد روشن بین که بر این قضایا وقوف دارد لازم است که بیدار باشد و ناخواسته در دامی نیفتد که سود آن به مغرضان رسیده و موجب ضعف دین شده و خواری مسلمان را در پی دارد علاوه بر آن که موجب شود که فرقه محقه یعنی شیعه اثنا عشریه مورد تهمت و افترا واقع شوند و درباره آنان گفته شود که از خصوصیات اعتقادات آنان و افکار خود ساخته ایشان قول به تحریف قرآن و وقوع نقص در آن است به طوری که هر کس قائل به این قول باشد از احترام بیشتری برخوردار است .

چند سال قبل بود که در موسم حج رساله ای منتشر شد که خداوند نویسنده آن را عذاب کند در آن رساله که به جهت رد شیعه نگاشته شده بود عمده دلیل نویسنده در غرض فاسد خود استناد به قول بعضی از علما بود که قائل به تحریف شده اند و ادعا کرده بود که این نظر تمامی علما شیعه و از امتیازات آنهاست و مقصود اصلی آنان از این قول فرار از تمسک به ثقل اکبر یعنی قرآنی است که تا روز قیامت تمسک به آن واجب است .

با این حال آیا رواست که عاقلی قول به تحریف قرآن را به زبان آورده چه رسد به آنکه درباره آن کتاب بنویسد و در آن به آیاتی استناد کند که هیچ دلالتی به این مطلب ندارد و روایاتی را مطرح کند که جعلی است خداوند همه ما را از لغزش و خطا مصون بدارد .

به هر حال با استعانت از خداوند قبل از ورود در ادله موزد بحث و نزاع باید دو مقدمه را ذکر کنیم .

اول : اینکه لفظ « تحریف » در چه چیزی استعمال می شود و اینکه محل بحث و مورد نزاع چیست

بعض از اعلام در کتاب خود با نام « البیان فی تفسیر القرآن » ۱ چنین فرموده است :

لفظ تحریف وقتی اطلاق می شود دارای معانی مختلفی است که این از خاصه های لفظ مشترک است برخی از

آنها به اتفاق مسلمانان در قرآن واقع شده است بعضی دیگر به اتفاق همه مسلمانان در قرآن واقع نشده است و در

بعضی اختلاف است که تفصیل آن بدین شرح است . «

اول : معنی اول تحریف انتقال چیزی از جای خود و برگردان آن به چیزی دیگری است و از این قبیل است قول

خداوند متعال که می فرماید : « یحرفون الکلم عن مواضعه » ۲ یعنی کلمات را از جای خود برداشته جابجا می کنند .

در این موضوع اختلافی میان مسلمانان نیست که این نوع تحریف در کتاب خداوند واقع شده است زیرا هر کس قرآن را در غیر معنای حقیقی آن تفسیر کند و آن را حمل بر غیر معنا کند آن را تحریف کرده است و عده زیادی از اهل بدعت و مذاهب فاسد را مشاهده می کنیم که قرآن را طبق آرا و عقائد باطل خود تفسیر کرده و بدین وسیله مرتکب تحریف شده اند و از این نوع تحریف در روایات مذمت شده و مرتکب آن نیز مورد مذمت واقع شده است . یکی از این روایات روایتی است که مرحوم کلینی با اسناد خود از حضرت امام محمد باقر (ع) نقل کرده که آن حضرت در نامه ای به سعد الخیر چنین نوشتند :

یکی از موارد پشت پا زدن به قرآن آن است که حروفش را بر جای گذاشتند لکن حدود آن را تحریف کردند آنان قرآن را روایت می کنند لکن رعایت حدود آن را نمی کنند نادانان از اینکه اینها قرآن را بدون کم و کاست نقل می کنند از آنان راضی اند لکن علما از اینکه آنها رعایت حدود قرآن را نکرده اند غمگین و نگرانند .

دوم : کم و زیاد کردن در حروف یا حرکات با حفظ اصل قرآن اگر چه این مورد برای همه روشن و آشکار نباشد و قرآنی با این خصوصیات ظاهرا با قرآن های دیگر فرقی ندارد .

تحریف به این معنی قطعا در قرآن واقع شده است و ما در گذشته ثابت کردیم که قرات متواتر نیستند و لازمه این مطلب آن است که قرآن بر طبق یکی از قرات نازل شده است و اما غیر از اینها یا زیاد در قرآن است یا کاستی . سوم : نقص و زیاده به یک کلمه یا دو کلمه با تحفظ بر نفس قرآن نازل شده از طرف پروردگار تحریف به این معنی در صدر اسلام و در زمان صحابه قطعا واقع شده است .

دلیل این مطلب آن است که مسلمانان اجماع دارند بر آنکه عثمان مقدار زیادی از قرآن ها را سوزاند و به استانداران خود دستور داد که هر قرآنی را غیر از قرآنی که خود او جمع کرده بود بسوزانند . این خود دلیل بر آن است که قرآن های دیگر با قرآن او فرق داشته اند و گرنه چه داعی بر سوزاندن آنها بوده است .

عده ای از علما موارد اختلاف بین قرآن را جمع و ضبط کرده اند که از جمله ایشان است : عبدالله بن ابی داود سجستانی و کتاب خود را « المصاحف » نامیده است بنابراین تحریف به ناچار واقع شده است یا از طرف عثمان یا

از جانب تمامی آن قرآنها که سوزانید لکن ما بعد از این بیان خواهیم کرد ان شاءالله قرآنی که عثمان جمع کرد همان قرآن معروف بین مسلمانان است که دست به دست از پیامبر اکرم (ص) دریافت کرده بودند .

بنابر این تحریف در قرآنهائی واقع شده است که بعد از زمان عثمان آثاری از آنها باقی نماند اما در قرآن موجود فعلی نقیصه و زیاده ای واقع نشده است .

چهارم : تحریف به زیاده و کاستی در آیه و یا سوره است با حفظ قرآن نازل شده و اتفاق بر اینکه پیامبر اکرم آن را قرائت فرمودند و تحریف به این معنی نیز قطعا در قرآن واقع شده است مثلا بسم الله الرحمن الرحیم از چیزهائی است که همه مسلمانان اتفاق دارند که پیامبر قبل از هر سوره ای آن را قرائت فرموده است غیر از سوره توبه لکن در میان علما اهل سنت اختلاف است که آیا بسم الله جز قرآن است یا نه برخی از آنان گفته اند که بسم الله از قرآن نیست بلکه مالکی ها قائل به کراهت قرائت آن قبل از سوره فاتحه در نماز واجب شده اند مگر آنکه نیت نمازگزار از آوردن آن اجتناب از اختلاف موجود باشد. و عده ای دیگر از آنها آن را جز قرآن دانسته اند .

و اما شیعه اتفاق بر آن دارند که در غیر سوره توبه بسم الله جز قرآن است و عده ای از علما اهل سنت نیز این قول را پذیرفته اند بنابر این در قرآن نازل شده از آسمان بطور یقین تحریف به زیاده یا نقیصه واقع شده است .

پنجم : تحریف به زیاده به این معنی که بعضی از قرآن فعلی که در دست ماست کلام خداوند که بر پیامبر نازل شده نیست تحریف به این معنی به اجماع همه مسلمانان واقع نشده و این قول باطلی است بلکه بطلان آن از

بدیهیات است

پاورقی:

مقصود مرحوم آیه الله العظمی خوئی قدس سره است . البیان صفحه ۲۱۵ - ۲۱۸.

سوره نسا آیه ۴۶.

کافی ۸۵۲ حدیث ۱۶.